

Samtale med Camilla Berner (f. 1972)

Akademiraadet (AKR): *Hvordan laver du research i et område og konkretiserer viden om et sted? Hvordan bruger du din research, og hvordan udmønter den sig i det endelige værk?*

Camilla Berner (CB): Min research starter med indhentning af kontekstuel viden; hvad er historikken for stedet og området, både den lange og den mere aktuelle historik for stedet, såvel historisk, som samfundspolitisk. Desuden læner jeg mig op ad viden om steder som fænomener, f.eks. som i det seneste projekt til M100 i Odense, hvor udstillingen tager udgangspunkt i den baggård, der ligger i tilknytning til udstillingsstedet, hvor det netop giver mening at sætte fokus på den, fordi den ikke som de fleste andre gårde i dag har gennemgået en gentrificering. Et andet eksempel er nationalparker, hvor jeg orienterer mig om den gældende naturforvaltning, den politiske diskussion og folkelige relation til disse landskaber. Denne viden har jeg med mig, når jeg så dykker et lag længere ned og gerne går naturvidenskabeligt til værks ved helt konkret at registrere vegetationen på stedet. Byder muligheden sig eller giver det mening, har jeg også undervejs en dialog med naturvidenskabelige fagpersoner, botanikere, biologer, arkæologer osv. Planteregistreringen udgør på en gang en research, en kortlægning af stedet, og afspejlet i den kontekstuelle viden om stedet samt viden om den eksakte plante begynder der at danne sig nogle udsagn, som gerne leder til det endelige værk. På den måde bliver de specifikke steder og vækster ud fra historiske, naturvidenskabelige og politiske landskaber et afsæt for - mellem viden og forestillinger, registreringer og fortolkninger - at adressere spørgsmål til (oversete) virkeligheder og realiteter, opløsningen heraf og afsøgningen af ny empiri.

AKR: *Hvad fascinerer dig ved det oversete, det forsømte og det forhadte?*

CB: Med den kontekstuelle og stedsspecifikke ramme for værkerne bliver det ofte sådan, at jeg trækker noget hidtil overset frem på det givne sted. Når et værk eller et projekt lykkes for mig, er det fordi værket besidder en form for logik i forhold til stedet og på en måde "fremkalder" det, vi ikke så eller tænkte. For det "oversete" går både på det formelle, altså den fysiske verden, som den udfolder sig og gror, men også, og måske i sidste ende allervigtigst, på de tanker, den idealforestilling og de billeder vi ikke altid er bevidste om, at vi bærer rundt på, men som alligevel styrer os på et mere eller mindre ubevidst plan i vores gøren og laden. I jeres spørgsmål kæder I det oversete og forsømte sammen med det forhadte, men det er jo faktisk ikke det samme. Det forhadte kan godt være overset, som noget man i virkeligheden burde elske, men det oversete kan ikke være forhadet, for vi ser det jo ikke. Til gengæld har de det til fælles at - aktivt eller passivt - er det afskrevet som værdi og skønhed. Og i det øjeblik man vrister sig fri af disse forestillinger om værdi og skønhed, kan man på en måde komme bag om og ind i hele maskinrummet og prøve at forstå på hvilken måde, vi navigerer i en udveksling mellem følelser og viden, og stille spørgsmål ved, hvorfor vi gør som vi gør... Et eksempel herfor er projektet Black Box Garden (2011), hvor jeg omdannede en tilgroet byggetomt (med en meget ladet historik som den dyrest handlede byggegrund i danmarkshistorien) til en frodig have. Men jeg brugte kun det allerede eksisterende, for den var jo allerede frodig, så jeg gjorde ikke andet end at lave en række indgreb som forstørrede det, der allerede var, men som var afskrevet som kun ukrudt.

AKR: *Hvordan bliver spørgsmål om naturens værdi aktiveret gennem dine projekter? Kan du knytte nogle ord til vores opfattelse af naturen som menneskets medspiller eller modspiller?*

CB: I langt de fleste af mine projekter er jeg optaget af spørgsmålet om vores natursyn. Mit omdrejningspunkt er det modsatte af det, som tanken naturligt falder på, når man taler om natur som de pittoreske landskaber med stor naturfølelse, nemlig i stedet ukrudtet og alle de plantearter, man ikke ønsker i naturen af den ene eller anden grund. I kølvandet på en klimakrise og en erkendelse af, at vi lever i den antropocæne tidsalder, hvor det er blevet klart, at menneskeheden endegyldigt udgør en forandrende faktor på planeten og klimaet på lige fod med geologiske

påvirkninger, er debatten om forholdet mellem kultur og natur og andre dualistiske verdenssyn blevet særdeles presserende: Det dualistiske syn fastholder os nemlig i et verdensbillede, hvor vi fortsat ser os i forhold til naturen, som noget udenfor og dermed som en modspiller til naturen. Og trods alle gode formaninger om at passe på naturen, er en pointe vel netop, at så længe vi vedbliver at bekæmpe en bestemt type natur, kan vi umuligt tale om os selv som medspillere... På den måde fastholder vi også vores manglende forståelse for et økosystem, hvor alting hænger sammen. Derfor bliver det interessant at stille spørgsmål ved de værdier og kulturelle prioriteringer, vi agerer efter. Det interessante er jo netop, at det f.eks. i disse år viser sig, at jo mere vi lader være med at gøre noget, jo bedre betingelser får naturen, hvilket synes at være en udfordring for os mennesker - ikke at gøre noget.

AKR: *Hvordan ser du dine værker i forhold til spørgsmål om klimaforandring og bæredygtighed?*

CB: Jeg tror ikke, jeg forholder mig direkte til spørgsmål hverken vedrørende klimaforandringer eller bæredygtighed andet end, at det hele hænger sammen, når man stiller spørgsmål ved det gældende natursyn. Indirekte kommer det til at handle om det, fordi natursynet jo netop siger noget om mennesket i naturen, vores udnyttelse af den, og hvad det er udtryk for af syn og holdninger. Hvordan vi taler om den, men også gerne ser den afstive vores egen identitet. Man skal bare køre gennem en midtjysk landsby for at blive bekræftet i det: Man kan ikke lade være med at tænke, det er forfald, når man ser den ukrudtstilgroede forhav.

AKR: *Hvilken betydning har ordene fællesskab og velfærd for dit kunstneriske arbejde?*

CB: I 2019 lavede jeg et værk til projektet "KulTHYvator". Jeg var blevet tildelt en grund, hvor huset skulle rives ned, fordi det ikke kunne sælges. En situation og et tilfælde, som man finder alt for mange af i de små landsbyer i Danmark; fraflytning og landsbyfællesskaber der som følge heraf, smuldrer. Oprindeligt var tanken, at jeg skulle lave en have på tomten. Og det er der også kommet. Men på en ganske anden måde, end jeg havde forestillet mig. At lave et værk dertil kom i høj grad til at handle om at tale ind i netop denne destabiliserede fællesskabsfølelse og søge at ramme ind i noget, der kunne give dem nye øjne på deres egen situation og en ny tro på fællesskabet. Hvor vidt det lykkedes må tiden vise, men på den korte bane tror jeg faktisk, at projektet har været med til at gøre en forskel.

AKR: *Hvordan skriver dit kunstneriske arbejde sig ind i den tid, vi lever i?*

CB: Min praksis er oprindeligt funderet i en Environmental Art tradition fra 60'erne og 70'erne, særligt praktiseret i USA, men relaterer sig i dag mere til neo-konceptualismen formet af en idé-baseret tilgang til kunsten, og som nok er den strømning, der har præget den internationale kunstscene mest i de senere årtier. Min praksis udmærker sig specifikt ved at trække på naturvidenskabelig viden og sociologi. Jeg søger at relatere til det, jeg synes er en spændende brydningstid, hvor faglighederne (igen) er åbne for at lære af hinandens erfaringer. Hvor man måske netop kan nå en anden forståelse af sin samtid ved at lade intuitionen forklare fænomener og omvendt lade det eksakte videnskabeligt fremstillede materiale fremstå som en æstetisk erkendelse.

AKR: *Hvad optager dig i øjeblikket, og hvad er dit næste projekt?*

CB: Af et blandt flere projekter er jeg for øjeblikket særligt optaget af en invitation fra Havekulturfonden til i samarbejde med Nykilde Frø at udvikle en ny frøpose. Vi bruger hele 2020 til at researche og udvikle på vores idé i samarbejde med 6 haveejere fra forskellige steder rundt om i landet, med henblik på lancering af frøposen i 2021 og en løbende kampagne hele året igennem. Uden at ville sige alt for meget kan jeg allerede nu godt afsløre, at vi er på jagt efter de arter, som

man har tendens til at overse - eller som vi aldrig får at se, fordi vi altid får ordnet haven, før de når at komme...